

Herbarijske zbirke ZA i ZAHO – zaštićeno kulturno dobro

NINA VUKOVIĆ*

Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Biološki odsjek, Botanički zavod, Marulićev trg 20/II, HR-10000 Zagreb, Hrvatska

***Autor za dopisivanje / corresponding author:** nina.vukovic@biol.pmf.hr

Herbarijske zbirke *Herbarium Croaticum* (ZA) i *Herbarium Ive i Marije Horvat* (ZAHO) dvije su najveće i najstarije herbarijske zbirke u Republici Hrvatskoj te pripadaju Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu (<https://herbariumcroaticum.biol.pmf.hr>). Prema procjenama, prva zbirka broji oko 260.000 primjeraka koji su najvećoj mjeri sabrani na hrvatskom teritoriju kroz period od dvjestotinjak godina od strane većeg broja sakupljača, a zbirka

se kontinuirano proširuje i danas. Druga zbirka broji 71.611 primjeraka sabranih uglavnom na području Hrvatske i Balkanskog poluotoka, a nastala je ponajprije botaničkim radom profesora Ive Horvata i njegove supruge Marije te nije otvorena za ulaganje novog materijala. Zbirke su smještene u prostorijama Botaničkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta odnosno Botaničkog vrta, te o njima brinu kustosi.

Slika 1. Fotografija herbarijske zbirke Herbarium Croaticum (ZA) iz prve polovice 20. stoljeća

Zbirke imaju svojstva stručne zbirke, a kao dvije najveće i najstarije hrvatske herbarijske zbirke, od neprocjenjivog su znanstvenog značaja. Smještene su unutar Sveučilišta u Zagrebu te se koriste i u obrazovnim procesima. One predstavljaju kontinuiranu botaničku znanstvenu djelatnost od Ilirskog preporoda do danas, te kao takve imaju nemjerljiv kulturno-povijesni značaj i predstavljaju jednu od temeljnih nacionalnih vrijednosti.

Zbog svoje povijesne, kulturne i znanstvene vrijednosti te izuzetnog nacionalnog značaja, zbirka ZA preventivno je zaštićena 2019. godine kao kulturno dobro na privremeni rok od četiri godine, a istekom privremene zaštite 2023. godine temeljem rješenja Ministarstva kulture i medija obje zbirke trajno su upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske te u konačnici trajno zaštićene u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.